

[Første næstformand]

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen) og arbejdsministeren (Jytte Andersen) har meddelt mig, at de ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om voksenuddannelse.
(Redegørelse nr. 21).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen) har meddelt mig, at hun ønsker at tage følgende forslag tilbage:

Forslag til lov om sociale ydelser på Færøerne.
(Lovforslag nr. L 245).

Ønsker nogen at optage dette forslag? (Op- hold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet, og dermed udgår punkt 8 på dags- ordenen for mødet i dag.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg skal tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Adgang for kommunerne til at differentiere det supplerende tilskud til forældre på orlov til børnepasning).

(Lovforslag nr. L 261).

Forslaget er begrundet i et ønske fra kommunerne om i højere grad at kunne differentiere og graduere de kommunale tilskud, som kommunerne kan yde til forældre, der holder orlov til børnepasning.

I nærværende forslag gives der kommunerne frihed til at beslutte, hvorvidt alene forældre til en bestemt aldersgruppe skal modtage tilskud samt den øvre grænse for det tilskud, forældre til de forskellige aldersgrupper kan modtage.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets hurtige og velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 19/5 94 om voksenuddannelse.

(Redegørelse nr. R 21).

Arbejdsministeren (Jytte Andersen) og undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

1. Indledning

En massiv forøgelse af voksenuddannelsesindsatsen er en af forudsætningerne for vækst i beskæftigelsen og et væsentligt bidrag til et smidigere og mere konkurrencedygtigt arbejdsmarked. Regeringen har derfor lagt op til en udbygning af voksenuddannelsesindsatsen frem mod år 2000. Målet for 1994 er 10.000 pladser.

Uddannelsesaktiviteter må være med til at sikre, at den store del af de voksne, der har behov for supplerende (efter)uddannelse, har mulighed herfor. Den enkelte har behov for dels at kvalificere sig i forhold til arbejdslivet og herunder medvirke i en produktion under hensyntagen til en miljømæssigt bæredygtig udvikling, dels at kunne klare de menneskelige udfordringer i et omskifteligt samfund.

Der bør gives særlig prioritet til en indsats over for de kortuddannede og herunder skabe særlige incitamerter for denne gruppe med henblik på at nedbringe den strukturelle ledighed og undgå marginalisering.

Der skal lægges vægt på et efterspørgselsstyret udbud og en ligestilling af de erhvervsrettede, almene og folkeoplysende undervisnings- tilbud. Et fleksibelt uddannelsessystem med en bred vifte af uddannelsesstilbud, der inddrager hele vort voksenuddannelsesfelt, skal kunne tage højde for individuelle behov og sikre en relevant kvalificering.

Med henblik på at forberede beslutningsgrundlaget for udbygningen af voksenuddannelsesindsatsen har regeringen nedsat et udvalg med arbejdsmarkedets parter og kommunale organisationer. Udvalget skal på baggrund af kortlægnings- og analysearbejde opstille og analysere modeller til finansiering og behandle samspil og incitamentsstruktur mellem de forskellige ordninger.

2. Regeringens lovgivningsinitiativer på voksenuddannelsesområdet

For at muliggøre den planlagte væsentlige aktivitetsudvidelse er der gennemført en række reformer på arbejdsmarkeds- og uddannelsesområdet med virkning fra 1. januar 1994.

Disse reformer har bl.a. medvirket til en samordning af den erhvervsrettede voksenuddannelsesindsats. Vilkårene for udbudet af

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

voksenuddannelse kan nu på en mere fleksibel måde spille sammen med vilkårene for uddannelsesorlov og initiativer som led i en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Mulighederne for tværsektorielle uddannelsesforløb er styrket. Orlovsreformen, der bl.a. sikrer lettere adgang til uddannelse, bidrager til en perspektivrig omfordeling af arbejdet.

AMU-reformen.

Et af formålene med AMU-reformen er en ajourføring af arbejdsmarkedsuddannelserne under Arbejdsministeriet: De stive faggrænser er blevet opblødt, således at der nu er ét program for de kompetencegivende arbejdsmarkedsuddannelser. Det betyder langt bedre muligheder for at give relevante uddannelsesstilbud i forhold til jobfunktioner på tværs af medarbejdergrupper og uddannelsesmæssig baggrund. Og målgruppen er blevet udvidet, således at der kan udvikles kurser specielt til offentligt ansatte.

Et andet – og væsentligt – formål er en samordning mellem Undervisningsministeriets og Arbejdsministeriets erhvervsrettede uddannelsesindsats for voksne.

For det første sikres koblingen mellem grund- og efteruddannelse nu ved erhvervsområdeudvalg, som dækker erhvervsrettet uddannelsesaktivitet for voksne inden for det pågældende erhvervsområde på tværs af ministerområder. Udvalgene skal være fora for fællesudvikling og drøftelse af uddannelsesindsatsen bl.a. med henblik på at forhindre overlappende udviklingsinitiativer.

For det andet ligestilles AMU-centre og erhvervsskoler således, at de kan godkendes til at udbyde både arbejdsmarkedsuddannelser og erhvervsuddannelser. Det vil kunne betyde optimal udnyttelse og et mere fleksibelt uddannelsesudbud.

Ved gennemførelsen af en ensartet institutionslovgivning for AMU-centre og erhvervsskoler er det blevet lettere for institutionerne at samarbejde. Det understøttes ved etablering af lokale skolefællesskaber, som skal fremme et samarbejde i forhold til brugerne – virksomhederne, de arbejds- og uddannelsessøgende m.fl. – og være med til at sikre den bedst mulige udnyttelse. I april 1994 har Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet udsendt en fælles vejledning om skolesamarbejde i lokalområdet.

Åben uddannelse

Et væsentligt formål med at ændre lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) var ønsket om at fremme mulighederne for, at uddannelsessøgende med voksenuddannelsesstøtte (VUS), personer på uddannelsesorlov efter lov om orlov og ledige som led i en individuelt tilrettelagt handlingsplan kan deltage inden for normal arbejdstid i erhvervsrettede uddannelsesstilbud for voksne, der tidligere fortrinsvis blev udbudt uden for arbejdstiden.

Hertil kommer ønsket om bedre muligheder for at kombinere erhvervsrettet undervisning med de almene og folkeoplysende undervisningstilbud.

Der kan nu udbydes særligt tilrettelagte uddannelsesforløb af op til 1 års varighed omregnet til heltid, og deltidsuddannelser kan tilrettelægges på heltid inden for 1-års-rammen. Der kan veksles mellem perioder med arbejde og perioder med uddannelse på heltid.

Der gives tilskud til deltagerbetaling for deltagere med støtte efter VUS-loven og til ledige, der får tilbud om åben uddannelse som led i en handlingsplan efter lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Kredsen af udbydere er udvidet og består af erhvervsskoler, videregående uddannelsesinstitutioner under Undervisningsministeriet, AMU-centre og de amtslige social- og sundhedsskoler.

Der er nye muligheder for at tilrettelægge tværsektorielle uddannelsesforløb. I de særligt tilrettelagte forløb af op til 1 års varighed kan der indgå op til 1/3 almen voksenuddannelse, der er rekvireret hos f.eks. et voksenuddannelsescenter, en folkehøjskole, en daghøjskole eller et oplysningsforbund.

Voksenuddannelsesstøtte (VUS)

Lov om støtte til voksenuddannelse (VUS) har vist sig at være et godt uddannelsespolitisk redskab i bestræbelserne på at motivere de kortest uddannede i arbejdsstyrken til at deltage i uddannelse i arbejdstiden. Hertil kommer ordningens beskæftigelsesmæssige relevans som led i adskillige uddannelses- og jobrotationsprojekter. Loven blev ændret for at skabe mere hensigtsmæssige rammer herfor.

VUS-ordningens ligestilling af de almene, folkeoplysende og erhvervsrettede uddannel-

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

ser har medvirket til at etablere helt nye uddannelses tilbud, der er udformet i et tæt samspil mellem de uddannelsessøgende, deres arbejdsgivere og uddannelsesinstitutionerne.

Med lovændringen er den maksimale støtteperiode udvidet fra 16 uger til 40 uger for derved at fremme kortuddannedes deltagelse i længerevarende uddannelsesforløb, f.eks. i form af voksenerhvervsuddannelse eller som led i uddannelsesforløb tilrettelagt inden for rammerne af de nye muligheder efter lov om åben uddannelse.

Ved at kombinere VUS med uddannelsesorlov i henhold til lov om orlov har kortuddannede således fået mulighed for økonomisk støtte til uddannelse i arbejdstiden i ca. 2 år.

Da en forholdsvis høj deltagerbetaling til visse uddannelser har udgjort en barriere for VUS-kursisternes deltagelse, er der med den nye lov skabt mulighed for tilskud til gruppens deltagerbetaling ved åben uddannelse samt daghøjskolernes, folkehøjskolernes og oplysningsforbundenes undervisningstilbud.

Uddannelsesstøtten uddeles nu efter objektive kriterier fastsat i loven for derved at skabe større klarhed omkring VUS-kursisternes rettigheder. Den frivillighed, der har kendetegnet ordningen, VUS, som et tilbud til såvel uddannelsessøgende som virksomhederne, det frie uddannelsesvalg og den aftalebaserede orlovs- og tilbagegangsret, er videreført.

Orlov til uddannelse

Et hovedformål med orlovsordningerne efter lov om orlov er at skabe jobrotation på arbejdsmarkedet. »Hullerne« efter orlovspersonerne kan udfyldes med bl.a. ledige, der på denne måde får chancen i et normalt job på normale vilkår.

Personer over 25 år med tilknytning til arbejdsmarkedet kan med orlovsreformen bl.a. opnå orlov til uddannelse, som udgangspunkt i ned til 1 uge og op til 1 år. Dagpengeberettigede ledige kan få uddannelsesorlov i op til 2 år i forbindelse med den 7-årige ydelsesperiode efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.

Med uddannelsesorloven kan der ske en dobbelt opkvalificering, idet både den ledige afløser og den person, der i en periode kommer på uddannelse, bliver opkvalificeret. Derfor er støttesatsen for netop uddannelsesorloven højere end på de andre orlovsformer.

Støttesatsen er frem til 1. april 1995 op til den maksimale dagpengesats. For orlov, der påbegyndes efter denne dato, går den ned til 80 pct. Regeringen ønsker, at arbejdsmarkedets parter vil satse så meget på uddannelsesorloven, at de vil indgå aftaler, der supplerer den offentlige støtte.

Uddannelsesorloven kan anvendes til alle godkendte offentlige uddannelser bortset fra de lange og mellemlange videregående uddannelser. Og hvis der er tale om en uddannelse, der følges som åben uddannelse eller der i øvrigt er ledige pladser på uddannelsen, kan også lange og mellemlange videregående uddannelser følges under uddannelsesorlov.

Uddannelsesmuligheder i loven om en aktiv arbejdsmarkedspolitik

Uddannelse er et vigtigt redskab i lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik og kan tilbydes både ledige og beskæftigede. I forhold til ledige betyder loven, at indsatsen gøres fleksibel i forhold til den enkelte lediges ønsker og forudsætninger og arbejdsmarkedets behov. Ledige kan få uddannelsesgodtgørelse under deltagelse i ordinære uddannelser eller i særligt tilrettelagte forløb. Godtgørelsen ydes til de samme uddannelsesvalg som nævnt under uddannelsesorlov. AF har mulighed for at dispensere fra begrænsningerne i uddannelsesvalget.

Særligt tilrettelagte forløb kan f.eks. være forløb, der retter sig til personer, som har vanskeligt ved at opnå eller bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, eller forløb, der sigter på at forebygge eller afhjælpe særlige omstillings- og tilpasningsproblemer på det regionale arbejdsmarked.

Det ordinære uddannelsessystem bør dog så vidt muligt foretrækkes frem for et særligt tilrettelagt forløb. En uddannelsesplads kan enten tilvejebringes ved, at den ledige selv finder den, eller ved, at Arbejdsformidlingen eller kommunerne skaffer den, eventuelt ved køb.

De regionale arbejdsmarkedsråd får i øvrigt tildelt frie midler, som kan anvendes til yderligere tilbud givet efter mere individuelle vurderinger i lokalområdet. Disse midler kan f.eks. anvendes til fremme af rotationsaftaler og uddannelsesplanlægning i virksomhederne og til køb af uddannelsespladser i forbindelse med sådanne aftaler.

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

Dagelever på højskolerne

Folkehøjskolerne, husholdningsskolerne og håndarbejds-skolerne er relevante tilbud for voksne, der bl.a. som led i udnyttelsen af de ny muligheder for uddannelsesorlov ønsker at supplere deres almene kundskaber. Mulighederne for voksnes deltagelse i de frie kostskolers uddannelses tilbud er blevet lettet med gennemførelsen af en ny højskolelov fra 1. januar 1994, hvorved der er åbnet for, at højskolerne i højere grad end tidligere kan optage dagelever.

Sammenfatning af regeringens initiativer

Arbejdsmarkedsreformen forudsætter store omstillinger for AF-systemet, som er i fuld gang. Men trods en koncentreret informationsindsats tager det tid, før kendskabet til de nye, mere fleksible muligheder i den nye lovgivning slår fuldt igennem og viser sig i form af nye udbud og øget efterspørgsel.

Med aktivitetsudvidelsen i 1994 med 10.000 pladser lægges der vægt på, at det bliver efterspørgslen fra brugerne, der bestemmer det konkrete uddannelsesudbud. Derfor er det på nuværende tidspunkt vanskeligt at vurdere, hvordan aktiviteten vil fordele sig på de enkelte uddannelsesområder. I forbindelse med et ønske om en løbende registrering af udbudet og efterspørgslen vil søgningsmønstret blive afdækket. Regeringens lovgivningsinitiativer mv. på voksenuddannelsesområdet har betydet,

- at der er meget mere fleksible uddannelsesmuligheder til alle målgrupper inden for en bred vifte af erhvervsrettede og almene voksenuddannelser,
- at bevillingerne til uddannelserne er blevet forøget,
- at der er bedre muligheder for tværsektorielle uddannelsesforløb og samarbejde mellem de forskellige uddannelsesinstitutioner,
- at flere af uddannelses- og støttemulighederne spiller bedre sammen, og
- at flere af uddannelsesordningerne medvirker til at skabe større rotation på arbejdsmarkedet og styrker den samlede arbejdsstyrkes kvalifikationsniveau.

I 1993 og 1994 er der igangsat en lang række nye tværsektorielle uddannelsesforløb, der kombinerer almene og erhvervsrettede uddannelses tilbud med støtte fra den såkaldte Vok-

senuddannelsespulje (se bilag). Disse uddannelses tilbud, der i øjeblikket evalueres, har været igangsættende og inspirerende med hensyn til udnyttelse af mulighederne i lov om åben uddannelse, etablering af jobrotationsprojekter, styrket lokalt skolesamarbejde og pædagogisk metodeudvikling på uddannelsesinstitutionerne.

På trods af disse nye initiativer og forbedringer er der fortsat brug for initiativer, der yderligere kan forbedre den samlede voksenuddannelsesindsats og gøre den endnu mere sammenhængende, fleksibel og brugerrelevant.

3. Særlige indsatsområder

Styrkelse af det lokale skolesamarbejde, vejledning m.v.

De lokale fællesudvalg giver mulighed for et forbedret samarbejde mellem de forskellige skoleformer på en række nye områder, ikke mindst i bestræbelserne på at fremme uddannelser på tværs af uddannelsesområder.

Det er vigtigt, at både de deltagende aktører og samarbejds indhold fastlægges lokalt. Målsætningen er, at alle skoler, der udbyder erhvervsrettet og almen voksenuddannelse, deltager i det lokale skolesamarbejde.

Den fremtidige indsats må derfor fokusere på at styrke det lokale samarbejde, f.eks. om bedre koordinering af informationsindsatsen, jf. nedenfor, om bedre udnyttelse af skolernes ressourcer, om samarbejde med de regionale arbejdsmarkedsråd, AF og kommunerne og om at imødekomme lokale behov, der går på tværs af de traditionelle uddannelsesområder.

I dag gives der information og uddannelsesvejledning hos en lang række arbejdsmarkeds- og uddannelsesinstitutioner. Det er vigtigt, at der er et samarbejde lokalt mellem de forskellige former for vejledning. Dette kunne forbedres dels ved forsøgsvirksomhed, dels ved en kobling til det lokale skolesamarbejde.

Af hensyn til vejledningsindsatsen og af hensyn til de enkelte virksomheders og uddannelsessøgendes anvendelse af voksenuddannelsesmulighederne er der behov for en information om udbudene, der er tilstrækkelig, overskuelig og tilgængelig. En fælles uddannelsesdatabase vil kunne danne grundlag for regionale databaser med henblik på at skabe overblik over udbudet.

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]*Voksne i erhvervsuddannelserne og AMU*

De mange kortuddannede på det danske arbejdsmarked og strukturledigheden udgør en væsentlig udfordring for det samlede voksenuddannelsessystem i de kommende år. En større fleksibilitet såvel internt i virksomhederne som på arbejdsmarkedet er vigtig for at undgå, at ubalancer mellem virksomhedernes behov for arbejdskraft og arbejdsstyrkens kvalifikationer fører til flaskehalse. Både erhvervsuddannelserne og AMU kan bidrage hertil.

Voksenerhvervsuddannelser

Erhvervsuddannelser skal kunne udbydes på nye måder, der passer til voksnes behov og med merit for forudgående erhvervs- og kursus erfaring, men med samme kompetence som for unge. De skal kunne udbydes både af erhvervsskoler og af AMU-centre, der er godkendt til at udbyde erhvervsuddannelse, og gerne i samarbejde med andre institutionstyper.

Samtlige uddannelsesbekendtgørelser på området revideres løbende med indarbejdelse af voksenuddannelsesforløb. Der arbejdes ud fra to grundmodeller med afkortet uddannelses tid (og skoletid), begge baseret på vekseluddannelsesprincippet: særlige moduliserede voksenforløb tilpasset den enkelte elev og beskrevne meritordninger ved deltagelse i de ordinære forløb.

Udviklingsarbejde med tilrettelæggelse af særlige moduliserede voksenforløb inden for de kendte erhvervsuddannelser skal gives høj prioritet.

En vejledning om merit er under udarbejdelse. Den vil også omfatte merit på tværs af uddannelsessektorerne.

Udvikling af AMU-uddannelserne

Arbejdsmarkedsuddannelserne består grundlæggende af kortere kurser, som hver for sig giver faglig kompetence. Men kursusstrukturen rummer inden for flere brancher mulighed for at opnå en samlet og anerkendt kompetence via kombination af kurser og praktisk erfaring. En række AMU-kurser giver automatisk merit inden for de enkelte erhvervsuddannelser.

De sammenhængende AMU-kursusmuligheder skal også kunne udvikles og gennemføres i fremtiden. Der kan også under AMU

iværksættes længerevarende uddannelsesforløb, der f.eks. kombinerer erhvervsrettede og almene elementer, og som bl.a. vil være relevante i forbindelse med uddannelsesorlov og jobrotation.

Det er vigtigt, at de mange og gode uddannelsesmuligheder for voksne udnyttes optimalt i forbindelse med tilrettelæggelse af de forskellige voksenforløb, og at der samarbejdes mellem de forskellige uddannelsesområder herom. Der er allerede igangsat et betydeligt udviklings- og forsøgsarbejde, hvor både faglige udvalg, efteruddannelsesudvalg og uddannelsesinstitutioner deltager.

Med henblik på at imødekomme en varieret efterspørgsel er det vigtigt, at der løbende sker en udvikling af de enkelte uddannelsesmoduler og kursuslinjer, ligesom der må sikres udvikling af moduler på nye beskæftigelsesområder.

Et særligt indsatsområde vil efter sammenlægningen af de tidligere programmer til ét program for kompetencegivende arbejdsmarkedsuddannelser være udvikling af uddannelses tilbud på tværs af medarbejdergrupper og uddannelsesmæssig baggrund.

Teknologistøttet undervisning (fjernundervisning)

Der skal sættes mere på teknologistøtte i voksenuddannelserne. Dermed vil der bl.a. kunne tilbydes en bredere vifte af uddannelsesmuligheder på et højt kvalitetsniveau også i mere tyndt befolkede områder. Undervisningsformen giver også svage elevgrupper mulighed for individuel undervisningsstøtte og fortrolighed med anvendelsen af ny teknologi, som også vil forbedre deres generelle jobkvalifikationer. Der kan søges om støtte til udvikling, forsøg mv.

Voksenpædagogisk udvikling og læreruddannelse

En fortsat aktivitetsudvidelse på voksenuddannelsesområdet stiller store krav til pædagogisk nytænkning, herunder ikke mindst inden for det voksenpædagogiske område.

Det må sikres, at lærerne kan tage de pædagogiske udfordringer op, der er en konsekvens af, – at der er nye målgrupper på voksenuddannelsesområdet,

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

- at deltagerforudsætningerne i stigende grad vil være forskellige,
- at flere uddannelsesforløb vil bestå af kombinerede forløb på tværs af institutionstyper og derfor kræve lærersamarbejde såvel inden for som mellem institutioner,
- at der er kommet nye og flere samarbejdspartnere (enkeltpersoner, organisationer og virksomheder), der hver især har forskellige ønsker til uddannelserne, og
- at lærerne i stigende grad bliver involveret i pædagogisk udviklingsarbejde.

Der er taget initiativ til at sikre alle voksenundervisere den fornødne efteruddannelse, således at de kan tage de nye udfordringer op. Der kan ligeledes på nogle områder være behov for en egentlig voksenpædagogisk uddannelse for nye voksenundervisere.

Ændring af lov om støtte til folkeoplysning

Oplysningsforbundene og de folkeoplysende kredse bidrager i stadig stigende omfang til det rigt varierede udbud af voksenuddannelser. Den seneste ændring af VUS-loven, der har indført mulighed for offentlige tilskud til at nedbringe deltagerbetalingen ved de folkeoplysende uddannelsesstilbud, har styrket denne tendens. Oplysningsforbundenes tilbud – enten i form af selvstændige tilbud eller som led i længere uddannelsesforløb – benyttes også i stigende grad af personer på uddannelsesorlov og af personer, der får uddannelsesgodtgørelse efter arbejdsmarkedsreformens regler.

Den forestående revision af lov om støtte til folkeoplysning vil bidrage til, at udviklingen fortsætter.

Voxenuddannelsescentre (VUC)

Udviklingen på voksenuddannelsescentrene (VUC) har i de seneste år været præget af en stærkere orientering af kursusudbudet mod grupper på arbejdsmarkedet. Det har navnlig været tilfældet for udbudet af fag inden for almen voksenuddannelse (AVU), men vil i stigende grad også gælde udbudet af hf-enkeltfag. Denne udvikling forstærkes af arbejdsmarkedsreformen og mulighederne i de nye love om VUS og åben uddannelse. Derfor vil udviklingen af fleksibilitet i tilrettelæggelserne og et tættere lokalt skolesamarbejde være højt prioriteret.

Styrings- og finansieringsmæssigt adskiller VUC sig fra samarbejdspartnere som AMU-centre og erhvervsskoler. VUC er amtskommunale institutioner. Amtskommunerne afgør antallet og placeringen af VUC og fastsætter på grundlag af behovet og lovfæstede udbudsforpligtelser årlige budgetrammer for de enkelte centre. For at sætte VUC bedst muligt i stand til at indgå i det lokale/regionale skolesamarbejde overvejes principperne for kapacitetsstyringen og kompetencefordelingen mellem det statslige, amtslige og institutionelle niveau.

Desuden overvejes, hvordan sammenhængen mellem AVU og hf kan styrkes. Uden for VUC-institutionen vil der være behov for at overveje at godkende andre udbydere af AVU.

Særlig indsats for læsesvage grupper

For den store gruppe af voksne med svære læse/stave/skrivevanskeligheder gennemføres der allerede i dag en betydelig indsats i henhold til lov om specialundervisning for voksne. Også inden for AMU arbejdes der med at sikre læsesvages muligheder for at deltage i kurserne. Indsatsen bør styrkes, bl.a. gennem folkeoplysning og daghøjskolevirksomhed tilrettelagt for særlige grupper for at opnå eller bevare denne gruppes tilknytning til arbejdsmarkedet.

Forskning i læsning, gennemførelse af forskning på området, uddannelse af lærere og afprøvning og videreudvikling af metoder og teknikker med inddragelse af bl.a. edb-teknologi og spredning af indhøstede erfaringer er prioriterede områder.

Ny daghøjskolelov

Med omlægningen af aktiveringen af såvel dagpengeberettigede og kontanthjælpsmodtagere er der sket afgørende ændringer i finansieringen af daghøjskolerne. Det nuværende lovgrundlag matcher ikke længere med den udvikling, der er sat i gang inden for den aktive arbejdsmarkedspolitik og den kommunale aktivering.

Desuden er der behov for at udvide daghøjskolernes uddannelsesstilbud til også at omfatte beskæftigede, der uddanner sig i arbejdstiden.

Hertil kommer, at udbygningen af voksenuddannelserne stiller nye krav til daghøjskolerne ikke blot vedrørende styring og finansiering, men også med hensyn til et bedre sam-

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

spil med andre voksenuddannelser, ikke mindst voksenuddannelsescentrenes almene voksenuddannelsesstilbud og indvandrerundervisningen for voksne.

Alt i alt er tiden kommet til en nyvurdering af daghøjskolernes lovgrundlag med henblik på en mere hensigtsmæssig placering af daghøjskolerne i det samlede voksenuddannelsesbillede.

Grønt islet i voksenuddannelserne

Inden for en række områder bør uddannelsernes indhold i højere grad tilrettelægges sådan, at den enkelte bliver i stand til at deltage i udvikling og gennemførelse af en produktion baseret på en bæredygtig udvikling.

I forbindelse med grønne afgifter og miljøstyringsprojekter i virksomhederne vil der herudover være et stigende behov for kurser/moduler, der går på tværs af den enkeltes uddannelsesbaggrund. Initiativer til udvikling af sådanne kurser/moduler kunne eksempelvis tages i erhvervsområdeudvalgene under AMU-loven, ligesom der kan udvikles sådanne særligt tilrettelagte forløb og korte kurser inden for lov om åben uddannelse. Inden for de folkeoplysende skoler vil der også fortsat blive iværksat initiativer, som vedrører en samfundsmæssig bæredygtig udvikling.

Principper for et forenklet støtte- og godtgørelsessystem

Der eksisterer i dag en række forskellige godtgørelses- og støtteordninger for voksne under uddannelse. Orlovsydelse, voksenuddannelsesstøtte, AMU-godtgørelse, uddannelsesgodtgørelse, dagpenge, kontanthjælp nævnes her som nogle af de vigtigste.

Ordningerne, der henvender sig til såvel ledige som beskæftigede, forsikrede som ikke-forsikrede, administreres af en række forskelligartede centrale, regionale eller lokale instanser.

De mange forskellige, delvis overlappende, godtgørelses- og støtteordninger er vanskelige at overskue for brugerne. Ikke mindst fordi målgrupper, støttemuligheder og vilkår, uddannelsesmuligheder, administrative vilkår m.v. på flere punkter adskiller sig fra hinanden.

Der er således behov for forenkling på området, der kan medvirke til en mere hensigts-

mæssig anvendelse af uddannelsesstøtten til voksne og skabe administrative forenklinger.

Muligheden for økonomisk støtte er en væsentlig motiverende faktor for voksnes deltagelse i fortsat uddannelse.

Det er vigtigt i særlig grad at motivere de kortest uddannede til at supplere deres kundskaber og derigennem opnå en styrket position på arbejdsmarkedet. Hertil kommer behovet for et bredspektret uddannelsesstilbud omfattende almene, folkeoplysende og erhvervsrettede uddannelser, baseret på den enkeltes frie valg.

En mulighed kunne være en fælles/samlet og forenklet støttemodel med mulighed for graduering af ydelsesniveau og støtteperiode for særligt prioriterede grupper, f.eks. afhængig af deltagerens uddannelsesniveau.

En administrativ forenkling kunne opnås ved at henlægge administrationen til én institutionstype, f.eks. a-kasserne, SU-styrelsen eller AER/ATP-huset, som i forvejen har erfaring med administrationen af uddannelses- og arbejdsmarkedsordninger, der henvender sig til såvel enkeltpersoner som virksomheder.

Udformningen af et sådant støtte- og godtgørelsessystem kræver en grundig forberedelse for at sikre, at der opnås den ønskede forenkling. Et nyt system vil derfor i givet fald tidligst kunne træde i kraft den 1. januar 1996.

Forenklingen af de eksisterende støtte- og godtgørelsesordninger for voksne indgår i overvejelserne i regeringens 4-parts-udvalg om voksen- og efteruddannelse.

4. Afslutning

Hensigten er, at de mange initiativer, som enten er sat i gang eller bliver det i nær fremtid, skal være til gavn for brugerne og deres meget forskelligartede ønsker og behov for uddannelse.

En øget satsning på voksenuddannelse skal kunne understøtte den aktuelle erhvervsudvikling, dels med hensyn til at forbedre produktivitet som forudsætning for en øget beskæftigelse, dels med hensyn til at styrke innovation og dynamik i erhvervsudviklingen. Det er også i denne sammenhæng, man skal se regeringens ønske om, at arbejdsmarkedets parter indgår aftaler, der supplerer de offentligt finansierede godtgørelser.

[Arbejdsministeren og undervisningsministeren]

Det er vigtigt, at såvel den enkelte uddannelsessøgende som den enkelte virksomhed kan få opfyldt deres behov for voksenuddannelse både på kort og på lang sigt. Samtidig skal det sikres, at indsatsen tager de fornødne samfundsøkonomiske hensyn.

Det har endelig været målet at skitsere nogle principper for et forenklet godtgørelses/støttesystem, som skal gøre det lettere for såvel brugere som institutioner at benytte de forskellige voksenuddannelsesstilbud.

Det er i dette lys, at denne fælles redegørelse om voksenuddannelse fremlægges for Folketinget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 223:

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven m.v. (Finansieringsgaranti for 1994 og ophævelse af finansieringsgaranti for 1992).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 24/3 94. Første behandling 6/4 94. Betænkning 6/5 94. Anden behandling 10/5 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 66 stemmer (S, SF, CD, RV og KRF) mod 46 (KF, V og FP).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 24/3 94. Første behandling 6/4 94. Betænkning 6/5 94. Anden behandling 10/5 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 67 stemmer (S, SF, CD, RV og KRF) mod 46 (KF, V og FP).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 23:

Forslag til folketingsbeslutning om nedbringelse af ventetider for hjertepatienter, der er vistret til operation.

Af Jørgen Winther (V) m.fl.

(Fremsat 17/11 93. Første behandling 9/12 93. Betænkning 11/5 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jan Kørpe Christensen (FP):

Noget af det mest groteske, vi i Danmark er vidne til, er de uhyggeligt lange ventelister, vi har. Det beslutningsforslag, vi her i dag skal tage stilling til, er kun en lille del af et samlet stort emne, idet beslutningsforslaget kun foreslår at fjerne ventelisterne på et lille område.

Da Fremskridtspartiet selv har fremsat forslag om at nedsætte ventelisterne til maksimalt 3 måneder på alle områder, er vi naturligvis også tilhængere af at hjælpe netop hjerteområdet. Venstres forslag er som sagt en del af Fremskridtspartiets tidligere forslag, som vil komme til behandling i næste uge, og derfor kan vi da ikke stemme imod det.

Jeg må nok sige, at det er den rigtige vej, det er gået for Venstre. I den tidligere regerings tid havde Fremskridtspartiet fremsat tilsvarende